

Hmat, životní smysl, smysl pro pohyb a smysl pro rovnováhu nás spojují s tělem. Jsou to fyzické tělesné smysly.

Hmat

Dotekem si uvědomujeme hranice okolí a sebe sama. Hmatáním zažíváme svět. Velký Svět, z kterého jsme byli odděleni na naší cestě k individualitě. Držíme-li v ruce například kámen, žasneme nad krásou světa. Pomocí smyslu pro hmat prožíváme svoji tělesnost a znovuspojení s Kosmem.

Životní smysl

Bolest nás upozorňuje na oddálení se přírodě. Skrze životní smysl se učíme ovládat své pudy. Životní smysl nám pomáhá utvářet soucit a má kulturní vlastnosti. Máme-li například hlad, jsme skrze svoji vůli schopni se o jídlo rozdělit s druhým člověkem. Běžné prožívání bolesti je pro člověka zdravé.

Smysl pro pohyb

Svým nadsmyslovým chtěním jsme již tam, kde si to před učiněním pohybu představujeme. Než zvedneme šálek čaje, představíme si to v myšlence těsně předtím. Smysl pro pohyb souvisí s vůlí a chtěním. Je to smysl, který nás vede životem a utváří náš osud. Naučíme-li se všimát si událostí, které k nám přicházejí, jdeme svým životem správným směrem.

Smysl pro rovnováhu

Tento smysl je odrazem morálních vah vlastností člověka. Abychom v životě našli rovnováhu, neustále si určujeme svoje stanoviska. Vyrovnané stanovisko je předpokladem rovnovážného pohybu v životě. Z jasného stanoviska vzniká náš osobitý projev. Utváří se naše Já. To, co je v tomto smyslu skryté, je hluboce lidské. Je to naše schopnost se i přes svoje stanovisko spojit s druhým člověkem.

Čich, chuť, zrak a smysl pro teplo nás spojují se světem. Zažíváme skrze ně vlastnosti věcí. Jsou to duševní smysly.

Čich

Vůně a pachy si nás podmaňují. Na chvíli zapomínáme sami na sebe. Čich je základem lidské morality, kdy jsme schopni rozlišit pěkné od nepěkného. Když si člověk tuto schopnost pěstuje, tříbí v sobě smysl pro to, co je morálně přípustné. Je to cesta od instinktů k vědomému usuzování o tom, co uděláme, jak se budeme chovat.

Chuť

U chuti musíme přijímané látky vyjít vstříc. Záleží vždy na nás, co se rozhodneme ochutnat. Chuti přijímáme do sebe úsudek, zážitek, kterým se stáváme. Chuť souvisí se schopností člověka přijmout do sebe jenom tolik, kolik snesu. A to jak ve smyslu potravy, tak ve smyslu duševním. Sytí nás nejenom chléb, ale i slovo. Pomocí kultivovaného jazyka k nám přichází kultura - duši obohacující budoucnost.

Zrak

V očích se odehrávají nejjákladnější duševní hnutí. Když vidíme barvy, ovlivňuje to naši náladu. Zrak v sobě obsahuje také vlastnosti rovnováhy. Udržet rovnováhu se zavázanými očima je podstatně těžší. Zrak nám ale také něco bere. Zkusme zavřít oči a vnímat jak se nám zbystrí ostatní smysly. Se zrakem také souvisí lidská schopnost ovládnout své pudy a vášně.

Smysl pro teplo

Teplo má fyzickou a duševní stránku. Na hmotné úrovni pocítujeme například povrchové teploty různých materiálů rozdílně. Duševní teplo vnímáme jako mateřské objetí, nebo když se někomu srdečně věnujeme. Teplo má v sobě dynamický prvek a vede k pohybu. Všichni víme, jak se horkým sluncem mohou roztáhnout koleje. Stejně tak radost, vřelost a duševní teplo vedou k tanci a chuti k pohybu. Teplo má schopnost regenerovat a uzdravovat.

Duchovní smysly, skrze které můžeme dělat něco sami se sebou. Sluch, smysl pro slovo, smysl pro myšlenky druhého člověka a smysl pro já druhého člověka jsou smysly, které se podílejí na tvorbě lidské kultury, umění a sociálních vlastností života.

Sluch

Abychom něco opravdu slyšeli - musíme se namáhat. A také se musíme ztišit a naslouchat, chceme-li slyšet... Krásné tóny hudebních nástrojů pronikají k naší duši. Přichází k nám i mluva druhého člověka. Tím, že se dovedeme vědomě ztišit, pěstujeme v sobě vlastnosti sociálního citění, učíme se naslouchat ostatním.

Smysl pro slovo

Je smyslem, kterým rozumíme obsahu řeči. Dovedeme tak pochopit význam slov a řeči. Díky tomuto smyslu rozeznáme řeč od hudby a od jiných zvuků. Řeč a typická slova vyjadřují obsah, pojmy, ale také náladu. Náladu celých národů a národnostních skupin. Skrze vnímání a utváření řeči vnímáme něco nadřazeného ostatním smyslům. To, co člověku pomáhá rozvíjet jeho smysl pro slovo je kultivace řeči, studium národní slovesnosti, kultury a folkloru.

Smysl pro myšlenky druhého člověka

Myšlenka se nachází výše než řeč. Skrze tento smysl se pro nás slova druhých stávají pochopitelná, rozumíme jim. Do toho, co říká druhý člověk, se lze vcítit. Když chceme, podaří se nám druhého pochopit, porozumět jeho myšlenkám. Když vědomě poodstoupíme a upozadíme své myšlenky, mohou k nám myšlenky druhého člověka vstoupit. Je to představový smysl.

Smysl pro Já druhého člověka

Jde o lidský smysl, kdy jsme schopni vnímat druhého člověka jako vlastní individualitu. Je opravdu to, co z druhého vnímáme, to osobité z něj? Pokud to objevíme, je to pro nás

inspirační zdroj. Rozvíjení tohoto smyslu nám pomáhá v rozhodování, kterým člověkem se chceme dát vést našimi etapami života. Poznáváme tak jestli to myslí vážně a upřímně. Jestli si člověk za Tím, co k nám proudí (promlouvá), opravdu stojí jako osobnost se svým Já.

Realizace objektu Dvanácti smyslů byla pro mne vzpomínkovým putováním krajinou mého dětství a dospívání, prožitého v bezprostředním kontaktu s aplikovanou antroposofií Rudolfa Steinera. Byla mi však také milou vzpomínkou na tvorbu v ateliéru Bogdana Cerovace a Rudy Mildeho a především na úžasné tvůrčí prostředí mé rodiny. Tam všude jsem sbíral jistotu, že pouhých pět smyslů, jak je známe ze školních lavic, pro pochopení smyslu života nestačí. Jsem rád, že se nám s Oldou Hozmanem společně dílo podařilo a že můžeme návštěvníkům poskytnout řadu podnětů, které jim případně usnadní hledání jejich vlastní cesty životem.

Jiří Wald (www.orbis-pictus.cz)

Sensorium Dvanácti smyslů si klade za cíl představit člověku formou hry smysly, které nám nejsou běžně známé, ale jsou důležité pro život moderního člověka. Skrze prožívání zážitkových atrakcí ve výstavní expozici o dvanácti smyslech může každý návštěvník pocítit esenci hlubokého niterného naplnění a vnitřního setkání s jednotlivými smysly.

Průchodem celou expozici Dvanácti smyslů se dá zažít, zjistit a ukázat, co všechno se dá udělat pro rozvoj jednotlivých smyslů. Co se dá rozvíjet pro zdokonalení jejich činnosti. Expozice by měla dát návštěvníkům podnět k zamyšlení nad složitostí lidské bytosti. Aby si formou hry vyzkoušeli, jaké je pozadí existence jejich smyslů.

Koncepcí expozice je dávat podněty k vlastnímu rozvoji a k zamyšlení nad prožíváním života. Návštěvníkům budou také zpřístupněny nové pojmy popisující skutečnost. „Teprve když vím, co mohu vnímat, tak to opravdu cítím“.

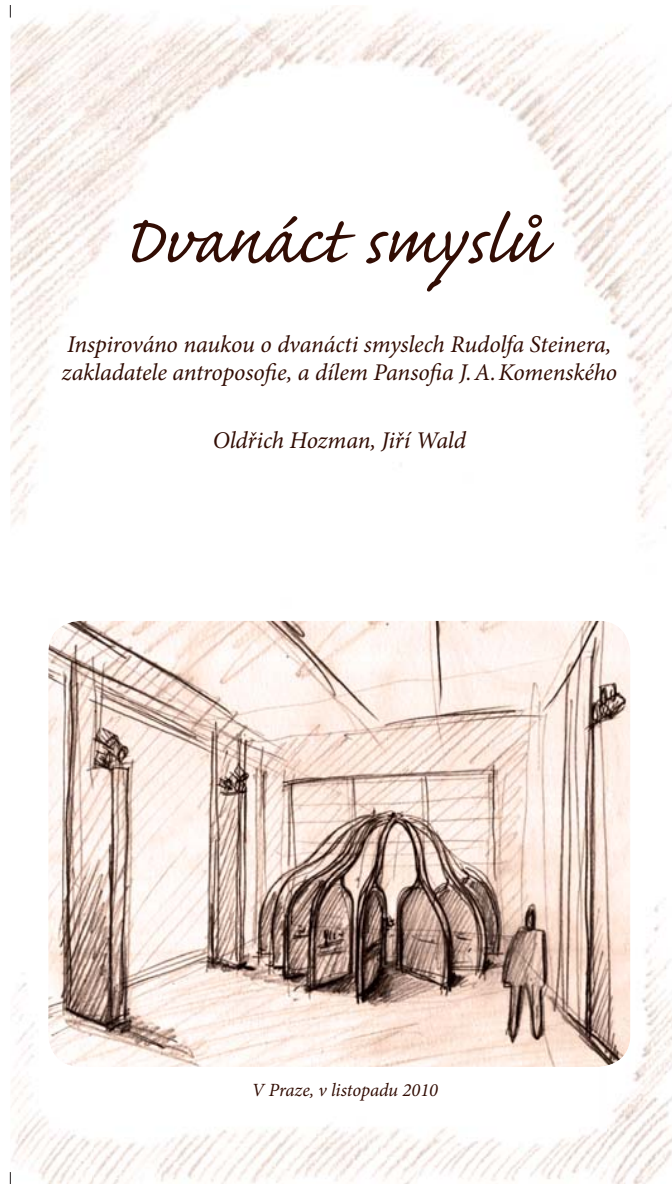
Návrhem Sensoria dvanácti smyslů pro výstavu PLAY jsme se rozhodli vám nabídnout možnost nových zážitků a obohacení vašeho vnímání. Přáli jsme si vytvořit prostředí, které poskytuje zážitky a zároveň zamyšlení nad sebou samým. Podnítit k zamyšlení, jak pracují naše smysly a jak si je můžeme tříbit.

Když tvoříme různá prostředí, vnímáme, jak lidé touží naplnit svou duši. Chtějí prostor plně a se zájmem prožívat. Zažívat věci neznámé a nové. Být v úžasu, objevovat neznámé prostředí, jeho krásu a přitom být utvořeným okolím opečovávan. Ideálem je navrhovat prostředí s náladou a obsahem a tvořit taková místa, kde nás mohou navíc ostatní dobře vnímat. Utvářet architekturu pro člověka, který má své tělo, duši a ducha. Pro takovou tvorbu je pro nás podnětnou inspirace naukou o dvanácti smyslech Rudolfa Steinera a tvorba Huga Kükelhause. Přáli bychom si, aby z jejich tvořivého odkazu vznikla mnohá další sensoria. Celé domy, hřiště, parky a školy, kde budeme moci zažívat a objevovat svoje lidské smysly.

Oldřich Hozman (www.arc.cz)

Plastika dvanácti smyslů člověka, skupinová práce pod vedením O. Hozmana

Dvanáct smyslů

Inspirováno naukou o dvanácti smyslech Rudolfa Steinera, zakladatele antroposofie, a dílem Pansofia J. A. Komenského

Oldřich Hozman, Jiří Wald

V Praze, v listopadu 2010